

Nr 110.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag
angående fortsatt giltighet av lagen den 29 juni 1946
(nr 408) om användande av statspolispersonal för vissa
särskilda uppgifter; given Stockholms slott den 7 mars
1952.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 29 juni 1946 (nr 408) om användande av statspolispersonal för vissa särskilda uppgifter.

GUSTAF ADOLF.

Gunnar Hedlund.

Sammanfattning.

Den nu tidsbegränsade lagen den 29 juni 1946 om användande av statspolispersonal för vissa särskilda uppgifter föreslås skola i fortsättningen gälla utan tidsbegränsning.

Förslag

till

Lag

angående fortsatt giltighet av lagen den 29 juni 1946 (nr 408) om användande av statspolispersonal för vissa särskilda uppgifter.

Härigenom förordnas, att lagen den 29 juni 1946 om användande av statspolispersonal för vissa särskilda uppgifter, vilken enligt lag den 25 februari 1949 (nr 47) gäller till och med den 30 juni 1952, skall äga fortsatt giltighet efter sistnämnda dag.

---

*Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7
mars 1952.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Hedlund, anmäler fråga om *fortsatt giltighet av lagen den 29 juni 1946 (nr 408) om användande av statspolispersonal för vissa särskilda uppgifter* och anför därvid följande.

För att tillgodose behovet av polispersonal för sådan spanings- och annan polisverksamhet, som efter den allmänna säkerhetstjänstens avveckling år 1946 fordrades för att hindra och uppdaga spioneri och andra för rikets säkerhet skadliga brott, beslöts nämnda år en utökning av statspolisorganisationen. I samband därmed antogs lagen den 29 juni 1946 om användande av statspolispersonal för vissa särskilda uppgifter. Denna lag innehåller att, enligt de närmare föreskrifter Konungen meddelar, vid spanings- eller annan polisverksamhet för att hindra eller uppdaga brott mot 8 kap. strafflagen och andra brott, vilka kunna skada rikets försvar eller folkförsörjning, statspolispersonal utan hinder av vad i lagen om polisväsendet är stadgat om statspolisen må användas jämväl för tjänstgöring huvudsakligen inom den stad, till vars polisstyrka personalen hör. Lagen hade ursprungligen treårig giltighetstid, men genom lag den 25 februari 1949 förlängdes dess giltighet till och med den 30 juni 1952. Då denna tidpunkt snart är inne, uppstår frågan om lagen skall gälla även i fortsättningen.

Lagen den 6 juni 1925 (nr 170) om polisväsendet i riket utgår från den förutsättningen, att statspolisens verksamhet i princip faller utom ramen för den polisverksamhet, som sedan gammalt ansetts åvila städerna. I enlighet härmed är också städernas skyldighet beträffande statspolisen begränsad till skyldigheten att tillhandahålla erforderlig personal; kostnaderna för statspolisens verksamhet falla i det väsentliga på statsverket.

Närmare bestämmelser angående statspolisens tjänstgöring äro meddelade i kungörelsen den 16 september 1932 (nr 448) angående stats- och reservpolisen. Av dessa bestämmelser må här endast anmärkas, att statspolisen i första hand skall användas å landsbygden samt, såvitt angår kriminalstatspolisen, i stad där kriminalpolisavdelning icke finnes samt att

statspolisen endast i särskilda fall får tagas i anspråk för tjänstgöring inom förläggningsstaden.

Under erinran om vad sålunda gällde yttrade föredragande statsrådet i propositionen nr 285/1946, genom vilken förslag till nu ifrågakvarande lagstiftning förelades riksdagen, bland annat följande:

Därest åt statspolisen anförtros den väsentliga delen av sådan spanings- och annan verksamhet som erfordras för att uppdaga och beivra spioneribrott och andra landsskadliga brott, kommer denna verksamhet att i icke ringa utsträckning falla inom området för vad vederbörande förläggningsstad enligt gällande lagstiftning torde få anses vara skyldig att svara för. I sakens natur ligger nämligen, att en betydande del av statspolispersonalens tjänstgöring i sådan verksamhet — och när det gäller de största städerna troligen huvudparten av verksamheten — kommer att vara förlagd till den stad, till vars statspolisavdelning vederbörande statspolisman hör. Denna principiella avvikelse från vad i lag är stadgat om det ändamål, för vilket statspolisen är avsedd, synes påkalla, att bestämmelser därom meddelas i lag. Närmast till hands ligger därvid att vidtagna sådana ändringar i lagen om polisväsendet i riket, att föreskrifterna om statens skyldighet att bidra till stads kostnader för statspolispersonal icke knyts till förut-sättningen, att statspolisen skall huvudsakligen användas för tjänstgöring utom staden. Med hänsyn till den i viss mån provisoriska karaktären av den av mig föreslagna organisationen för bekämpandet av spioneri och jämförliga brott synes emellertid lämpligare att för ändamålet endast tillskapas en provisorisk lagstiftning i ämnet. — — —

En dylik provisorisk lagstiftning synes kunna begränsas till stadgande därom att vid spanings- eller annan polisverksamhet för att hindra eller uppdaga brott mot 8 kap. strafflagen och andra brott, vilka kunna skada rikets försvar eller folkförsörjning, må utan hinder av vad i lagen om polisväsendet i riket är stadgat om statspolisen statspolispersonal användas jämväl för tjänstgöring huvudsakligen inom den stad, till vars polisstyrka personalen hör.

En lagstiftning av angivet slag kommer utan särskilt stadgande att medföra, att de i lagen om polisväsendet i riket meddelade föreskrifterna om skyldighet för statsverket att bidra till stads kostnader för tillhandahållande av statspolispersonal bliva tillämpliga å all den statspolispersonal som användes för bekämpande av spioneri och liknande brott. Uppenbarligen kommer lagstiftningen också att medföra skyldighet för vederbörande stad att tillhandahålla den för statspolisens utökning erforderliga polispersonalen.

I sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 49 fann första lagutskottet icke anledning till erinran mot det genom propositionen framlagda lagförslaget.

Då frågan om lagens förlängning 1949 behandlades av statsmakterna, ansågs ändring i lagen icke påkallad.

I skrivelse den 24 januari 1952 har *statspolisintendenten* hemställt att, då — såvitt nu kunde bedömas — de särskilda anordningar, som vidtagits för de landsskadliga brotternas bekämpande, fortfarande syntes böra bestå, lagen den 29 juni 1946 måtte förlängas.

Departementschefen. Såsom framgår av det anförda svarar enligt nu gällande ordning de ordinära polismyndigheterna för spaningsarbetet för

att hindra och uppdaga spioneri m. m. De äga dock därvid att anlita biträde av statspolispersonal. 1948 års polisutredning har i sitt den 30 december 1950 avgivna betänkande behandlat frågor om statspolisens organisation i ett såsom hittills på kommunal grund vilande polisväsende. Den nuvarande regeln i polislagen att statspolispersonal huvudsakligen skall tjänstgöra utom den stad, till vars polisstyrka personalen hör, föreslås skola bestå. Betänkandet har remissbehandlats och är föremål för överväganden inom inrikesdepartementet. Jag är nu icke beredd att taga ståndpunkt till de i betänkandet framlagda förslagen.

Lagen om användande av statspolispersonal för vissa särskilda uppgifter bör därför erhålla fortsatt giltighet. Någon ändring i lagen synes icke påkallad. Då det behov, som lagen tillgodoser, icke inom överskådlig tid kan beräknas upphöra, torde lagen i fortsättningen icke böra vara tidsbegränsad. Därmed är dock icke uteslutet, att det framdeles kan befinnas lämpligt att inarbeta lagens regler i en reviderad eller helt ny polislag.

Föredraganden hemställer härefter, att ett i enlighet med det anförda inom inrikesdepartementet upprättat förslag till *lag angående fortsatt giltighet av lagen den 29 juni 1946 (nr 408) om användande av statspolispersonal för vissa särskilda uppgifter* måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sven-Göran Odéen.
